

NAROD HRABRIH BRANITELJA – A KAKVIH POLITIČARA? (3/33)

U uvodnom tekstu nacrtu prijedloga Zakona o suzbijanju diskriminacije predlagatelj se sam pohvalio: **“Kako je već naglašeno područje diskriminacije je za Republiku Hrvatsku od velike važnosti, pa su u prijedlog Zakona unesene diskriminatorne osnove koje nadilaze međunarodne standarde na ovom području”** (str. 9).

Prije negoli postavimo pitanje razloga i opravdanja “nadilaženja međunarodnih standarda”, pogledajmo koji su to standardi.

Jedan je od osnovnih međunarodnih dokumenata koji postavlja opću zabranu diskriminacije *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda* (Rim, 1950.). Upravo je ona, uz *Opću deklaraciju o ljudskim pravima* i neke druge međunarodne dokumente, okvir tih međunarodnih standarda koje mi očito “nadilazimo”. Evo kako zabranu diskriminacije postavlja *Konvencija: Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost*.

Suglasnost s takvom odredbom pokazuje *Ustav Republike Hrvatske* koji kaže: *Svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama* (čl. 14.).

Ako mislimo da je u međuvremenu *Konvencija* zastarjela, jer je iz 1950. godine, moramo znati da je u Rimu 2000., na temelju *Konvencije*, sastavljen dokument pod imenom *Protokol 12*. Evo kako on, u svojem prvom članku, postavlja osnove diskriminacije: *“Uživanje svih prava određenih zakonom osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status”*.

Tu je doslovno prepisan članak 14. *Konvencije*. Ako mislite da su ga potpisale i ratificirale sve europske države, a posebno one iz kruga utemeljiteljica Europske unije, varate se. Odbile su ga potpisati redom gotovo sve države članice Europske unije i to ne 1950., nego 2000. godine!

Navedeni *Protokol 12* potpisale su i ratificirale samo neke članice Vijeća Europe (koje je puno šire od Europske unije, jer ga čine gotovo sve europske države). *Protokol 12* potpisale su samo Albanija, Armenija, Bosna i Hercegovina, Cipar, Finska, Gruzija, Nizozemska, San Marino, Srbija i Crna Gora te, naravno, Hrvatska. Što je s ostalim europskim državama? Što je to tako dramatično novo da zemlje visoke razine osjetljivosti na diskriminaciju potpisuju 1950. ono što ne žele “tek” potvrditi 2000.!? Najbolje da citiramo samog predlagatelja Zakona, koji to u uvodu pojašnjava: **“Ostale države članice Vijeća Europe nisu ga željele potpisati i ratificirati zbog nepredvidljivih posljedica koje bi taj Protokol mogao imati u praksi jer zabranjuje diskriminaciju na širok način”** (str. 8).

U čemu je “kvaka”? Koja je to tako dramatična razlika između *Konvencije* i *Protokola 12* kad su sve osnove doslovno preslikane? *Konvencija* ne sadržava drugi stavak koji u prvom članku ima *Protokol 12*, a on glasi: *“Nitko ne smije biti diskriminiran od strane javnih tijela na bilo kojoj osnovi kako je navedeno u stavku 1.”*

U tom se drugom stavku očito krije ta opasnost “nepredvidljivih posljedica” “u praksi” zbog zabrane “diskriminacije na širok način”. Samo su dva pojma u tom stavku na koja se može odnositi ta bojazan zemalja visoke demokracije. To su pojmovi “nitko” i “javna tijela”. Dakle, države koje ga nisu željele potpisati, priznaju da ne znaju tko sve može ući u tako širok pojam opisan kao “nitko” i da ne mogu jamčiti da će se prema tako široko postavljenom pojmu moći ravnati “javna tijela”, dakle državne institucije. Ozbiljne države ne mogu potpisati nešto za što nisu uopće sigurne mogu li jamčiti njegovo izvršenje bez straha od “nepredvidljivih posljedica”.

No, tu je i jedna "sitnica" koja razlikuje čl. 14. *Konvencije* i čl. 1.st. 1 *Protokola 12. Konvencija* govori o "uživanju prava i sloboda koje su priznate u ovoj *Konvenciji*" ("the rights and freedoms set for in this Convention"), dok *Protokol 12* kaže "svih prava određenih zakonom" (any rights set forth by law"). Moguće je da se i tu otvaraju bojazni "zabrane diskriminacije na širok način", jer se s "ovih" "skače" na "sva" prava.

Znači li to da Hrvatska, budući je potpisala i ratificirala taj od većine država odbačeni *Protokol 12*, sada ima obvezu donijeti baš ovakav Zakon o suzbijanju diskriminacije kakav je predložen? Ne! Samohvala da su u Zakon unesene "diskriminatorne osnove koje nadilaze međunarodne standarde na ovom području" ne odnosi se na nužno poštivanje *Protokola 12*. Naš se predlagatelj Zakona hvali da je visoko nadišao čak i takav *Protokol 12*, kojim smo mi već iznad međunarodnih standarda!

Evo hrvatskog prijedloga Zakona (radi usporedbe istaknut ćemo ono što nadilazi Protokol 12): *Ovim se Zakonom osigurava zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, stvaraju se pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta, izražavanja, ili spolne orijentacije* (čl. 1. st. 1.).

No, ključni problem nije tek u nabranjanju i proširenju osnova (12 više od *Protokola 12*!), nego u tome što bi naš Zakon na "nepredvidljive posljedice" želio obvezati ne samo "javna tijela", nego i sve pravne i fizičke osobe! Naime, bude li usvojen u ovakvom obliku, naš Zakon u svojem članku 8. kaže: "Ovaj Zakon primjenjuje se na postupanje svih državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, tijela s javnim ovlastima te na postupanje svih pravnih i fizičkih osoba".

I sada vidimo da ono čega se plaše države visokih demokracija – zbog nepredvidljivih posljedica u praksi – naše predlagače Zakona uopće ne brine ni kad su u pitanju građani kao fizičke osobe, ni kad su u pitanju hrvatske tvrtke, kao ni vlastita država u svojim lokalnim i nacionalnim strukturama!

Stoga je potpuno zlobno smješkat se i vlastitomu narodu "prodavati" teze da smo, eto, tako lijepo željeli "suzbiti" diskriminaciju prema ovoj ili onoj ranjivoj skupini, a neki su tamo radikalni desničari (vjerojatno praktični diskriminatori) neopravdano skočili na noge, vjerojatno da zaštite same sebe od "pravednog" sutrašnjeg potpadanja pod sankcije temeljem ovoga Zakona.

Oprostite, ovdje je u pitanju obraz naše države, a sutra nam se svima – zbog kukavičke šutnje – mogu crvenjeti i vlastiti obrazi.

Ivica Relković, predsjednik

Sjedište
HOD ::: Zagrebačka 190
10 000 Zagreb
MB: 1996070
Žiro račun: PBZ
2340009-1110198080

Ured
Vlaška 46, Zagreb
tel: 01/4812-017
fax: 01/3463-027
e-mail: info@udrugahod.hr
www.udrugahod.hr